

N:o 179.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående befrielse för vissa förutvarande och nuvarande befattningshafvare vid statens järnvägar att gälda ersättningsbelopp, som i anmärkningsväg ådömts dem till återbetalning m. m.; gifven Stockholms slott den 8 april 1910.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att vid de i statsrådsprotokollet omnämnda utbetalningar af järnvägsmedel å tillhopa 9,565 kronor 50 öre, för hvilka vissa förutvarande och nuvarande befattningshafvare vid statens järnvägar ålagts ersättningskyldighet, måtte få bero, dock att vederbörande icke befrias från utgifvande af det anmärkningsarfvode, som må tillkomma revisionen i kammarrätten; samt

att af järnvägsmedel må utanordnas ett belopp af högst 1,583 kronor 13 öre för att efter Kungl. Maj:ts fördelning utbetalas till dem, hvilka visa sig hafva återbetalat genom Kungl. Maj:ts i statsrådsprotokollet omförmälda resolutioner den 12 maj 1905 till återbärning ådömda anmärkningsmedel.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 april 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
 Statsråden: HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 greve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW.

Departementschefen, statsrådet greve Hamilton anförde:

Härmed får jag underställa Kungl. Maj:ts pröfning väckt fråga om efterskänkande af vissa i anmärkningsväg till återbetalning ådömda belopp, hvilka utbetalats till officerare för det de tjänstgjort vid statens järnvägar.

Innan jag går in på själfva anmärkningsmålen, tillåter jag mig lämna en redogörelse för det sätt, hvarpå officerarnas tjänstgöring vid järnvägarna varit ordnad.

Aföningsför-
 måner före in-
 rättande af
 militärbyrån.

I syfte att åstadkomma samarbete mellan järnvägsförvaltningen och generalstaben blef den 24 december 1890 en officer beordrad att i enlighet med en af chefen för generalstabens kommunikationsafdelning utarbetad plan tjänstgöra vid statens järnvägar från början af år 1891. Sedan dess och intill år 1901 beordrades hvarje år en officer till dylik tjänstgöring. Då denna tjänstgöring vanligen räckte två år för hvarje

officer, däri inräknad den tid han hade att göra trupptjänst, tjänstgjorde sålunda i regel två officerare årligen vid statens järnvägar. Med ingången af år 1901 ökades antalet af de beordrade officerarna, så att det årliga antalet samtidigt tjänstgörande officerare slutligen blef fyra. Tjänstgöringen bestod af dels s. k. allmän järnvägstjänst, dels tjänstgöring vid statens järnvägsbyggnader, dels handläggande af militära transportärenden inom järnvägsstyrelsen.

Den allmänna järnvägstjänsten, som i allmänhet plägade föregå tjänstgöringen vid statens järnvägsbyggnader, fullgjordes vid distriktens trafik-, ban- och maskinafdelningar samt omfattade i allmänhet en tid af 12 månader. Under denna tid skulle officeren inhämta grunderna för den praktiska linjetjänsten med särskild hänsyn till de militära transporternas behof.

Tjänstgöringen vid statens järnvägsbyggnader omfattade i regel två månader samt afsåg att bibringa vederbörande kännedom om grunderna för järnvägars anläggande med därtill hörande provisoriska anordningar för tillfällig trafiks upprätthållande, såsom uppförande af lastkajer, utläggande af mötesspår, byggande af broar öfver vattendrag m. m.

Handläggningen af militära transportärenden inom styrelsen försiggick å styrelsens trafikafdelning och omfattade en tid af minst fem månader. Denna tjänstgöring afsåg såväl deltagande i de allmänna tidtabells- med flera arbeten, hvilka förekomma inom trafikbyrån, som i synnerhet biträde vid de militära transportärendenas handläggande å trafikafdelningen. Till arbeten af sistnämnda slag hörde ock biträde vid förberedelserna för ifrågakommande större fälttjänstövningar.

Erforderliga detaljbestämmelser för officerarnas tjänstgöring lämnades dels af vederbörande järnvägsbefäl, dels af chefen för generalstabens kommunikationsafdelning.

Om de kommenderade officerarna, såsom vanligen var fallet, tillhörde icke garnisonerade trupper, uppburo de under tjänstgöringen vid statens järnvägar lön, half dagaflöning och inkvartering från vederbörande truppförbands aflönings- och inkvarteringsmedel samt, vid tjänstgöring utom eget truppförbands tjänstgöringsområde, från anslaget till rese- och traktamentspenningar traktamente efter resereglementet under de första åtta dagarna och därefter traktamente enligt tariffen bil. A vid aflöningsreglementet för armén. Om kommenderad officer tillhörde den garnisonerade armén, utgjorde enda skillnaden i löneförmåner den, att han åtnjöt hel dagaflöning.

Dessutom utbetalades, dock utan särskildt bemyndigande af Kungl. Maj:t, till officerarna af järnvägsmedel tre kronor om dagen vid tjänst-

göring i järnvägsstyrelsen samt två kronor om dagen vid tjänstgöring å linjen och vid byggnaderna. I ett par fall har för tjänstgöring i järnvägsstyrelsen utgått något högre ersättning eller 3 kronor 50 öre och 4 kronor 50 öre om dagen.

För att genom ett exempel åskådliggöra de aflöningsförmåner, som sålunda utgingo, tillåter jag mig nämna, att en löjtnant af första klass vid icke garnisoneradt regemente åtnjöt under tjänstgöring vid statens järnvägars distriktsförvaltningar för år räknadt:

lön	kronor 1,500: —
half dagaflöning	» 547: 50
inkvartering	» 300: —
traktamente (om det i sin helhet beräknas enligt tariffen bil. A vid aflöningsreglementet för armén eller till 3 kronor för dag)	» 1,095: —
särskild ersättning af järnvägsmedel	» 730: —
	<hr/>
	Summa kronor 4,172: 50.

De mål, om hvilka nu är fråga, afse utbetalningar under åren 1899—1904. Förhållandena under dessa år torde emellertid böra ses i belysning af det sätt, hvarpå frågan om ersättning till officerare för tjänstgöring vid statens järnvägar därefter blifvit ordnad, och skall jag i korthet lämna en redogörelse härför.

Militärbyrån.

För att ytterligare utveckla samarbetet mellan järnvägsstyrelsen och generalstaben framlade järnvägsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 4 mars 1904 förslag om inrättande af en militärbyrå inom järnvägsstyrelsen samt anställande af militära biträden vid statens järnvägars distriktsförvaltningar. Enär enligt förslaget, som var utarbetadt inom generalstaben, skulle anställas en notarie å militärbyrån, hemställde Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1905 års riksdag, att i staten öfver fasta arfvoden för personal vid statens järnvägar måtte uppföras arfvode till ytterligare en notarie. I det protokoll öfver civilärenden, som fanns bifogadt statsverkspropositionen, redogjorde föredragande departementschefen till en början för officerarnas dittillsvarande tjänstgöring vid statens järnvägar samt omnämnde därvid, att till officerarna utgått förut omförmälda särskilda ersättning af järnvägsmedel.

Vidare lämnade departementschefen upplysning angående den tillämnade militärbyråns organisation. Sålunda skulle å militärbyrån tjänstgöra, förutom notarien, en förste och en andre militärassistent samt

erforderligt skrifbiträde. Därjämte tillkännagaf departementschefen, att enligt förslaget skulle för handläggning af militära transportärenden vid statens järnvägars distriktsförvaltningar under vissa tider af året tjänstgöra officerare af subalternofficers grad, en vid hvarje förvaltning. I sin egenskap af militära biträden skulle de benämnas militärassistenter.

Uti statsrådsprotokollet lämnades uppgift å de löneförmåner, som skulle tillkomma militärassistenterna. De skulle icke uppföras å statens järnvägars ordinarie stat utan endast åtnjuta rese- och traktamentsersättning af järnvägsmedel, hvarjämte till andre militärassistenten i järnvägsstyrelsen skulle af sådana medel utbetalas viss mindre ersättning. Slutligen meddelade departementschefen, att han inhämtat, att af de under fjärde hufvudtiteln anvisade anslag medel funnos tillgängliga för bestridande af de för ändamålet i öfrigt erforderliga kostnader.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 6 maj 1905, n:r 106, tillkännagifvit, att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, medgifvit, att i staten öfver fasta arfvoden för personal vid statens järnvägar finge uppföras arfvode till, bland andra, omförmälde notarie å militärbyrån, utfärdade Kungl. Maj:t den 30 juni 1905 kungörelse angående inrättande af en militärbyrå inom järnvägsstyrelsen och anställande af militärassistenter vid statens järnvägars distriktsförvaltningar. Enligt denna kungörelse skola å militärbyrån tjänstgöra dels en förste militärassistent med byrådirektörs befogenhet och en andre militärassistent såsom förste militärassistentens närmaste man, dels ock en notarie samt kontorsskrifvare till det antal, som i arfvodesstaten för hvarje år fastställes. Dessutom föreskrefs genom kungörelsen, att vid hvarje distrikts trafikafdelning skall anställas en militärassistent för handläggning af militära transportärenden.

Förste militärassistenten eller byrådirektören för militärbyrån, såsom han benämnes enligt instruktionen för järnvägsstyrelsen med underlydande distriktsförvaltningar af den 31 december 1907, skall i regel vara major eller kapten vid generalstaben och andre militärassistenten eller, såsom han numera kallas, militärassistenten vid järnvägsstyrelsen skall vara kompaniofficer vid generalstaben eller vid något af arméns truppförband.

Hvad angår militärassistenterna vid distrikten, skola de vara vid generalstaben tjänstgörande kompaniofficerare ur något af arméns truppförband. Vanligen inkallas de till tjänstgöring vid statens järnvägar blott omkring en månad om året.

Genom särskilda nådiga bref den 30 juni 1905 meddelade Kungl. Maj:t bestämmelser angående militärassistenternas aflöningsförmåner i enlighet med hvad som tillkännagifvits för Riksdagen.

Officer, tillhörande den icke garnisonerade armén, hvilken kommanderades såsom militärassistent, fick jämlikt dessa föreskrifter, utöfver de löneförmåner, som tillkommo honom, då han icke fullgjorde någon kommandering, fyllnad i sin halfva dagaflöning till hel dagaflöning. Denna fyllnadsersättning, uppgående för löjtnant till 547 kronor 50 öre för år, utbetalades till förste och andre militärassistenterna i järnvägsstyrelsen från järnvägstrafikmedel och till militärassistent vid distriktsförvaltning från anslaget till generalstaben, hvarest de tjänstgjorde under större delen af året. Vidare åtnjöto militärassistenterna inkvarteringsersättning enligt Stockholmstariffen, hvilket för en officer, tillhörande i landsorten förlagdt truppförband, medförde en aflöningsförhöjning af 100 kronor för år. Däremot utgick icke till militärassistenterna något dagtraktamente under tiden för tjänstgöringen i Stockholm.

Nuvarande
aflönings-
bestämmelser.

Emellertid visade det sig omöjligt att få några officerare, som voro villiga att mottaga kommandering såsom militärassistenter, enär något högre ersättning utgick för andra militära extra förrättningar.

Ut i underdåniga skrivelser den 12 och den 13 december 1905 anmälde järnvägsstyrelsen och chefen för generalstaben detta förhållande. Generalstabschefen framhöll därvid, bland annat, att den nya organisationen med hänsyn till den knappa ersättningen höll på att redan i början stranda, ehuru den var för det militära transportväsendet af den allra största betydelse, och under sommaren 1905, då den så godt sig göra lät improviserades, till fullo ådagalagts nödvändigheten af dess tillvaro.

Järnvägsstyrelsen och generalstabschefen hemställde därför om förbättrade aflöningsförmåner för militärassistenterna. Ärendet föredrogs den 4 maj 1906 inför Kungl. Maj:t, därvid framställningarna endast delvis biföllos. Kungl. Maj:t medgaf sålunda, att till andre militärassistenten och militärassistenterna vid distriktsförvaltningarna fick, utöfver förut bestämd aflöning, från fjärde hufvudtitelns anslag till rese- och traktamentspenningar utgå dagtraktamente enligt tariffen bil. A vid aflöningsreglementet för armén.

Enligt dessa aflöningsbestämmelser, som ännu äro gällande, åtnjuta en löjtnant af första klass vid icke garnisoneradt regemente under tjänstgöring såsom militärassistent vid statens järnvägars distriktsförvaltningar för år räknadt:

lön.....	1,500 kronor
hel dagaflöning	1,095 »
inkvartering.....	400 »
traktamente	1,095 »

Summa 4,090 kronor.

Jämlikt den organisation, som skedde år 1905 och som år 1906 endast i viss mån ändrades beträffande aflöningsförmånerna, fordras, att officer för att kunna kommenderas såsom militärassistent fullgjort två års kommendering (profjtjänstgöring) vid statens eller enskilda järnvägar. Under denna lärotid uppbära officerarna endast godtgörelse såsom för extra militära förrättningar.

Löjtnant af första klass vid icke garnisoneradt regemente åtnjöt alltså, jämlikt såväl 1905 som 1906 års aflöningsbestämmelser, under denna profjtjänstgöring följande löneförmåner för år räknadt:

lön	kronor 1,500: —
half dag aflöning	» 547: 50
inkvartering	» 300: —
traktamente (beräknadt i sin helhet enligt tariffen bil. A vid aflöningsreglementet för armén).....	» 1,095: —
	<hr/>
	Summa kronor 3,442: 50.

Genom det nya aflöningsreglementet för armén af den 11 oktober 1907 har, bland annat, den ändring i förutvarande stadganden ägt rum, att officer under extra militära förrättningar och således äfven under profjtjänstgöring af ifrågavarande slag uppbär hel dag aflöning.

För att lättare åskådliggöra de aflöningar, som jämlikt de olika bestämmelserna uppburits af officerare under tjänstgöring vid statens järnvägar och som nu tillkomma militärassistenterna, har jag låtit uppgöra en tabell, hvilken torde få såsom bilaga åtfölja detta protokoll. I tabellen hafva jämväl angifvits de löneförmåner, som officerare åtnjuta vid extra förrättning.

Sedan jag sålunda lämnat upplysning rörande officerarnas tjänstgöring vid statens järnvägar, öfvergår jag till redogörelse för de anmärkningsmål, uti hvilka yrkats återbetalning af ifrågavarande till officerarna utbetalade ersättning af järnvägsmedel. Jag gör därvid början med de mål af ifrågavarande slag, uti hvilka Kungl. Maj:t redan år 1905 meddelat beslut, enär i de mål, om hvilka nu närmast är fråga, åberopats hvad i de afgjorda målen anförts.

Efter granskning af järnvägsstyrelsens räkenskaper för åren 1899 och 1900 anmärkte *kammarrättens revisionsafdelning*, att till dåvarande löjtnanterna vid Norra skånska infanteriregementet H. O. Hjalmarson, vid Vaxholms grenadjärregemente C. Lilliehök och vid Göta lifgarde

De år 1905
afgjorda
anmärknings-
målen.

friherre A. G. A. Leijonhufvud af trafikmedel utbetalats dagtraktamenten med 2 kronor om dagen för tjänstgöring vid distrikten samt i vissa fall 4 kronor 50 öre om dagen för tjänstgöring i järnvägsstyrelsen.

Enär officerarna genom generalorder varit kommenderade att tjänstgöra vid statens järnvägar och härför skolat af fjärde hufvudtitelns medel åtnjuta dagtraktamente och reseersättning enligt författningarna, ansåg revisionen, att godtgörelse af järnvägsmedel icke bort utgå, hvarför de utbetalda särskilda ersättningsbeloppen anmärktes till betalning.

Vederbörande tjänstemän vid statens järnvägar, f. d. öfverdirektören E. M. Hahr, öfverdirektören V. L. Klemming, f. d. distriktschefen grefve C. O. Taube, förutvarande maskiningenjören, nuvarande byrådirektören C. A. Tausen och bandirektören A. Wiberg, *afgifvo förklaringar* samt anförde: Med officerarnas kommendering vid statens järnvägar hade otvifvelaktigt afsetts allenast att bereda dem tillfälle att förvärva insikt i de grenar af järnvägsväsendet, som kunde vara af vikt i militäriskt hänseende. De till järnvägen kommenderade officerarna hade emellertid deltagit i arbetena på ett långt mera ingående sätt, än som varit afsedt med deras kommendering, och förrättat arbete, som eljest kräft anställande af extra personal. Då statens järnvägar, som ostridigt ägde rätt att antaga och aflöna erforderlig extra personal, oafsedt om denna personal uppbure annan aflöning af staten eller ej, för egen räkning dragit stor nytta af dessa officerares arbete, hade järnvägsstyrelsen ansett sig oförhindrad medgifva utbetalning af extra arfvoden till dylika officerare. Då utbetalningen skett i öfverensstämmelse därmed, bestredo förklarandena yrkandet om återbetalning.

Med anledning af förklaringarna anmärkte *kammarrättens revisionsafdelning i påminnelser*, att, äfven om de kommenderade officerarna på ett ingående sätt deltagit i arbetet vid statens järnvägar och dessa således dragit stor nytta af deras arbete, kunde detta dock ingalunda föranleda därtill, att de kommenderade utöfver den en gång bestämda ersättningen för kommenderingen skulle blifva berättigade till särskild godtgörelse för sitt välförhållande.

Beträffande hvad i förklaringen anförts om att statens järnvägars rätt att antaga och aflöna extra personal skulle gjort järnvägsstyrelsen oförhindrad att, såsom skett, medgifva utbetalning af extra arfvoden till de kommenderade anmärkte revisionen, dels att det ej ens uppgifvits, att officerarna verkligen blifvit antagna till extra biträden, dels ock att de, såsom af Kungl. Maj:t kommenderade till järnvägarna, icke kunnat antagas till extra biträden och följaktligen icke ägt att i sådan egenskap vid statens järnvägar uppbära extra arfvode. Ersättningen, som vid

officerares kommendering borde utgå, hade blifvit af Kungl. Maj:t bestämd, och järnvägsstyrelsen hade icke ägt att under den ena eller andra förevändningen därutöfver utanordna ersättning åt de kommanderade.

Kammarrätten gillade genom särskilda utslag den 21 april och den 5 maj 1904 anmärkningarna samt ålade de befattningshafvare vid statens järnvägar, som voro ansvariga för utbetalningarna, att återbetala beloppen, tillhopa 1,862 kronor 50 öre, dock med rätt att af vederbörande söka sitt åter efter befogenhet. Därjämte föreskref *kammarrätten*, att medlen skulle levereras i järnvägsstyrelsens kassakontor under titel »kungl. kammarrättens revisionsafdelnings anmärkningsmedel» samt bevis därom, behörigen annoterad, i hufvudskrift lämnas till järnvägsstyrelsen för att insändas till *kammarrätten*.

Öfver kammarrättens utslag anförde Hahr, Klemming, grefve Taube, Tausen och Wiberg underdåniga *besvär*, däruti de yrkade, att Kungl. Maj:t måtte upphäfva *kammarrättens* utslag. Därjämte anhöllo de, att, om Kungl. Maj:t skulle finna utslagen lagligen grundade, Kungl. Maj:t måtte låta vid de gjorda utbetalningarna bero. Till stöd för *besvären* anfördes:

Kommenderingen till tjänstgöring vid statens järnvägar vore helt och hållet frivillig. Det ansågs i hög grad skola öka möjligheten att erhålla för dylika kommenderingar lämpliga officerare, därest utöfver det obetydliga arfvode, som från generalstaben kunde erbjudas, någon ersättning kunde gifvas dem jämväl från järnvägsförvaltningen. Då inom järnvägsförvaltningen ständigt förekomme en del göromål af skiftande slag, hvilka kräfde personal utöfver den ordinarie, hade järnvägsförvaltningen ansett sig kunna, i stället för att för diverse göromål anställa annan extra personal, låta dylika göromål förrättas af ifrågavarande officerare mot visst arfvode från järnvägen, hvilket dock icke kunde sättas högre än det, som järnvägen eljest skulle få utbetala till annan extra personal. Till följd häraf hade också den dagliga tjänstgöringstiden för officerarna under kommenderingar af ifrågavarande slag varit icke obetydligt längre än som kunnat krävas med anledning af deras militära förordnande.

Kammarrättens revisionsafdelning afgaf underdånig förklaring samt anförde:

Enligt af afdelningschefen vid generalstabens kommunikationsafdelning den 17 december 1897 fastställd instruktion vore de till tjänstgöring vid statens järnvägar beordrade officerarna skyldiga att taga kännedom om järnvägstjänsten i dess olika grenar och, bland annat,

»inhämta grundlig kunskap om den praktiska tjänstgöringen (äfvén nattetid) såväl å linjerna som å de olika expeditionerna». Uti en af nämnde afdelningschef den 18 december 1903 för dylik kommendering utfärdad instruktion föreskrefves uttryckligen deltagande uti de allmänna tidtabells- med flera arbeten, som förekomme å järnvägsstyrelsens trafikbyrå. Genom uppgörande af tidtabeller hade således officerarna icke fullgjort annan tjänstgöring än som kunde anses hafva tillhört deras militära uppdrag. Den omständigheten att de förrättat arbete, som varit till nytta för statens järnvägar eller för hvars utförande eljest extra personal kunnat blifva erforderlig, hade icke berättigat vederbörande vid statens järnvägar att, utöfver hvad såsom godtgörelse för deras kommendering författningsenligt utgått, låta utbetala särskild ersättning af järnvägsmedel.

Dagtraktamente utgjorde ersättning för all den tjänst, som af den till traktamente berättigade kunde bestridas. Ingen tjänstgöring vid järnvägen kunde anses hafva varit främmande för de kommenderades militära uppdrag. Därest, såsom i besvären angåfves, officerarna i afsevärd utsträckning och för hvarje tjänstgöringsdag tagits i anspråk för utförande för järnvägens räkning af arbete, som icke hade betydelse för deras militära uppdrag, hade sådant bort genom de rapporter, de kommenderade enligt instruktionerna varit skyldiga afgifva öfver sin tjänstgöring, kommit till bemälda afdelningschefs kännedom och föranledt behörig rättelse från hans sida.

Järnvägsstyrelsen hemställde i underdånigt utlåtande den 7 februari 1905, att Kungl. Maj:t måtte, med upphäfvande af utslagen, ogilla de mot klagandena gjorda anmärkningarna.

Styrelsen framhöll därvid, att kommenderingar af ifrågavarande slag otvifvelaktigt vore af stor betydelse ej blott för vederbörande militära myndigheter utan äfvén för järnvägsstyrelsen, i det genom desamma möjliggjordes, att vid mobiliseringar, i händelse af krig eller vid andra truppsammandragningar, tillgång funnes till personer, hvilka, på samma gång de besutto militärisk sakkunskap, ägde kännedom om trafikförhållandena vid statens järnvägar. Genom den del, dessa personer toge i trupptransporterna, vunnes en icke obetydlig lättnad i järnvägspersonalens vid dylika tillfällen mer än vanligt betungande arbete. Då den ersättning, som vid nämnda kommenderingar tillerkändes officerare från fjärde hufvudtiteln, gifvetvis vore bestämd endast med hänsyn till det gagn, samma kommenderingar i militäriskt hänseende medförde, framhöll styrelsen, med underdånig erinran att en officers kommendering till järnvägstjänst skedde efter dennes anhållan att till dylik kommendering

ifrågakomma, såsom sin åsikt, att det icke kunde vara något principiellt oriktigt däri, att äfven järnvägsstyrelsen utfäste någon godtgörelse för berörda tjänstgöring med hänsyn tagen till den nytta, som för järnvägsstyrelsen komme af samma tjänstgöring. Redan ur denna synpunkt ansåg styrelsen följaktligen fog förefinnas för de anmärkta utbetalningarna.

Vidare påpekade styrelsen, att dessa utbetalningar därefter och i ännu högre grad utgjort ersättning för det arbete, officerarna utfört för statens järnvägars räkning under den tid, ifrågavarande kommenderingar pågått. Väl vore det sant, att officerarna för fullgörande af sitt militära uppdrag haft att ägna sin uppmärksamhet åt så godt som alla grenar af järnvägsförvaltningen, men då det arbete, som kräfdes för ett sådant studium, lämnade tid öfrigt för fullgörande af ytterligare arbete för statens järnvägars räkning samt vederbörande officerare voro villiga att utföra ett sådant arbete, hade styrelsen så mycket mindre tvekat att begagna sig däraf, som det måste anses hafva varit för statens järnvägar fördelaktigt. Detta gällde hufvudsakligen officerarnas arbete inom styrelsen, således under andra året af deras tjänstgöring hos statens järnvägar. Under denna tid hade de biträdt med, utom annat, uppgörande af tidtabeller i en sådan omfattning, att det icke kunde blifva tal om att detta arbete endast utgjorde ett led i den utbildning, som med kommenderingen afsetts. För att emellertid detta arbete skulle för järnvägsstyrelsen blifva af den afsevärda nytta, som det verkligen blifvit, hade kräfts, att vederbörande förut förvärfvat insikter i förhållandena å linjen. Tjänstgöringen å linjen under det första året möjliggjorde således för järnvägsstyrelsen att under det andra året draga nytta af officerarnas arbetskraft och förmåga, och då därtill komme, att äfven tjänstgöring å linjen af vederbörande fullgjordes i större omfattning än för deras militära uppdrag varit erforderligt, ansåg styrelsen det hafva varit fullt befogadt, att äfven under det första året af officerarnas tjänstgöring till dem utbetalats ersättning af trafikmedel. Det lägsta arfvode, som plägade utgå till extra tjänstemän, vore två kronor om dagen. Därest styrelsen icke haft att tillgå ifrågavarande officerare såsom biträde särskildt vid tidtabellernas uppgörande, hade det varit oundgängligen nödvändigt att inkalla någon erfaren tjänsteman från linjen för fullgörande af berörda arbeten. Denne hade då erhållit i dagtraktamente fyra kronor 50 öre, och hade dessutom vikarie för honom måst aflönas. Kostnaderna hade i sådant fall blifvit större för statens järnvägar än nu varit förhållandet.

Genom särskilda resolutioner den 12 maj 1905 fann Kungl. Maj:t icke skäl att göra ändring i kammarrättens utslag eller att lämna bifall till de af klagandena i sammanhang med besvären gjorda ansökningarna, att Kungl. Maj:t måtte låta vid utbetalningarna bero.

Mål, uti hvilka
begärd efterskänkning af
anmärkningsmedel ännu
icke af Kungl.
Maj:ts pröfvats.

Jag öfvergår därefter till de mål, uti hvilka begärd efterskänkning af anmärkningsmedel ännu icke af Kungl. Maj:ts pröfvats.

Åren 1899—1904 blefvo dåvarande löjtnanterna vid Göta lifgarde friherre A. G. A. Leijonhufvud, vid Första lifgrenadjärregementet friherre E. J. H. Banér, vid Södra skånska infanteriregementet J. R. F. Ulf-sparre, vid Norra skånska infanteriregementet H. O. Hjalmarson, vid Vaxholms grenadjärregemente C. Lilliehöök, vid Hälsinge regemente K. O. H. Säfwenbergs regemente C. A. G. Lindencrona, vid Lifregementet till fot C. R. Lindblad, vid Andra lifgrenadjärregementet N. A. Bergsten, vid Skånska husarregementet A. F. Wallenberg och vid Norrbottens regemente G. A. Mannberg genom särskilda generalorder kommenderade till generalstaben för att vissa tider tjänstgöra vid statens järnvägar, dels i styrelsen och dels vid distriktsförvaltningarna.

Ersättning åtnjöts enligt de grunder, som tillämpades för aflönning åt officerare, hvilka, innan militärbyrån år 1905 inrättades, tjänstgjorde vid statens järnvägar.

Arfvodena af järnvägsmedel, uppgående till 2 kronor under tjänstgöring vid distrikten samt 3 kronor och i ett fall 3 kronor 50 öre vid tjänstgöring i järnvägsstyrelsen, utbetalades sålunda enligt beslut eller på befallning af dåvarande generaldirektören, numera landshöfdingen C. F. T. Nordström, dåvarande öfverdirektören J. E. M. Hahr, öfverdirektören A. R. Corin, dåvarande byrådirektören, numera trafikdirektören K. G. A. Welin och dåvarande distriktschefen grefve C. O. Taube.

Vid granskning af järnvägsstyrelsens räkenskaper för åren 1899—1904 anmärkte *kammarrättens revisionsafdelning*, att, då bemälda officerare genom generalorder blifvit kommenderade att tjänstgöra vid statens järnvägar och därför skolat af fjärde hufvudtitelns medel åtnjuta dagtraktamente och reseersättning enligt aflöningsreglementet för armén, hade godtgörelse af järnvägsmedel icke bort till dem utgå. På grund däraf yrkade revisionsafdelningen, att de af järnvägsmedel utbetalade beloppen, tillhoppa 9,565 kronor 50 öre, måtte ersättas af dem, som ansvarade för utbetalningarna.

Genom särskilda utslag, ett af den 21 september 1905, fem af den 16 november 1905, tre af den 18 oktober 1906, ett af den 1 november 1906 och ett af den 30 december 1907, gillade *kammarrätten* anmärkningarna samt förpliktade Nordström, Hahr, Corin, Welin och grefve Taube, hvilka voro för beslutna ansvariga eller låtit utbetala medlen, att ersätta de anmärkta beloppen med öppen lämnad rätt för dem att af vederbörande söka sitt åter efter befogenhet.

Öfver dessa utslag anförde Nordström, Hahr, Corin, Welin och grefve Taube besvär hos Kungl. Maj:t samt yrkade, att utslagen måtte upphävas. I sammanhang därmed anhöllo klagandena, att, om dessa yrkanden icke kunde bifallas, Kungl. Maj:t måtte låta vid de gjorda utbetalningarna bero. I två af besvärsmålen har dock Nordström endast yrkat upphäfvande af kammarrättens utslag.

I besvären anfördes hufvudsakligen detsamma som i besvären öfver kammarrättens förut omförmälda tidigare utslag i de liknande målen.

Därjämte framhöllo klagandena, att den anordning, som år 1905, eller åtminstone genom nådiga brefvet den 4 maj 1906, tillkommit och hvarigenom ersättning såväl af fjärde hufvudtiteln som af järnvägsmedel utgår till militärassistenterna, d. v. s. till officerare, som, efter det de fullgjort 2 års kommendering vid statens järnvägar, ånyo kommenderas dit, innebär ett erkännande däraf, att äfven under det förut rådande systemet, då kommenderingarna ej omfattade mer än två år, ersättning bort utgå af järnvägsmedel. Då utfördes under de två åren såväl militärt läroarbete, som ibland och under de tider, hvarom här varit fråga, arbete till direkt nytta för järnvägarna. Förhållandena hade nu så ordnats, att det militära läroarbetet förlagts till en särskild tid af två år, hvarefter å annan särskild tid arbetet till direkt nytta för statens järnvägar, d. v. s. det arbete, som bör af trafikmedel ersättas, vidtager.

Därjämte erinrade klagandena, hurusom föredragande departementschefen i statsverkspropositionen till 1905 års riksdag vid fråga om inrättande af militärbyrån framhållit, att till de officerare, som kommenderats att tjänstgöra vid statens järnvägar, utgått, förutom lön och traktement m. m. från fjärde hufvudtiteln, äfven arfvode med 2 à 3 kronor om dagen från trafikmedel. Samma förhållande, som sålunda af Kungl. Maj:t inför Riksdagen indirekt åberopats såsom skäl för militärbyråns inrättande och nödvändigheten af tillgång till militärer vid distrikten, hade någon tid efteråt genom ofvanberörda Kungl. Maj:ts utslag den 12 maj 1905 ansetts såsom ett oriktigt och olagligt förhållande.

Järnvägsstyrelsen har i vissa af målen afgifvit underdåniga utlåtanden samt därvid anført, att frågan kunde anses hafva kommit i annat läge genom inrättandet af militärbyrån. Då nu för handläggning inom järnvägsförvaltningen af de militära transportärendena, äfven med Riksdagens i erforderlig mån därtill lämnade medgifvande, måst vidtagas särskilda anordningar, för hvilkas utförande jämväl järnvägstrafikmedlen med Kungl. Maj:ts medgifvande i viss mån anlitas, syntes nämligen billigheten fordra, att, såsom genom anmärkta utanordningarna skett, äfven för de i förevarande afseende förut träffade anordningar, af hvilka

de nuvarande innebära en naturlig utveckling, viss skälig ersättning af trafikmedel utgår. Och med hänsyn till det arbete, som för statens järnvägars räkning i förevarande afseende utförts, ansåg styrelsen de anmärkta dagtraktamentena af två kronor, tre kronor eller tre kronor 50 öre vara skäliga.

På grund af det anförda hemställde styrelsen i underdånighet, att, äfven om de anmärkta dagtraktamentena icke bort utan särskildt därtill lämnadt nådigt bemyndigande af trafikmedel utanordnas, Kungl. Maj:t likväl måtte, med hänsyn till ofvanberörda förhållanden, låta bero vid de gjorda utanordningarna.

Regerings-
rättens beslut.

Nu ifrågavarande anmärkningsmål föredrogos den 1 oktober 1909 inför *regeringsrätten*.

Då landshöfdingen Nordström uti två af de utaf honom ingifna besvärsskrifterna endast yrkat upphäfvande af kammarrättens utslag, har regeringsrätten slutligen afgjort de mål, som dessa besvärsskrifter afse, och därvid ej funnit skäl att i kammarrättens utslag göra ändring.

Sedan regeringsrättens beslut delgifvits landshöfdingen Nordström, har han emellertid uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta bero äfven vid de utbetalningar, hvarom i dessa båda mål är fråga.

Beträffande de öfriga besvären öfver kammarrättens utslag, har regeringsrätten icke heller i anledning af dem funnit skäl att i samma utslag göra ändring.

Vidkommande de gjorda ansökningarna att Kungl. Maj:t måtte låta bero vid de gjorda utbetalningarna, hafva regeringsrättens flesta ledamöter icke funnit anledning förekomma att tillstyrka bifall till ansökningarna i de mål, som afse utbetalning af ersättning till officerare för tjänstgöring vid statens järnvägars distriktsförvaltningar.

Regeringsrådet Rydin har åter hemställt, att, med afseende å förekomna omständigheter, Kungl. Maj:t måtte låta bero vid de gjorda utbetalningarna, dock att vederbörande ej skulle befrias från det anmärkningsarfvode, som tillkomme revisionen i kammarrätten. Till stöd för berörda hemställan yttrade regeringsrådet Rydin:

»Ifrågavarande officerare, hvilka varit kommenderade att tjänstgöra vid statens järnvägar och därför ägt af anslag å riksstatens fjärde hufvudtitel åtnjuta dagtraktamente och reseersättning, hafva icke uppburit de anmärkta beloppen såsom en ytterligare godtgörelse af järnvägsmedel för berörda tjänstgöring, utan dessa belopp utgöra ersättning för det extra arbete, dessa officerare för järnvägens räkning utfört utöfver hvad

dem med hänsyn till kommenderingens ändamål ålegat. Enligt hvad i målet blifvit upplyst hade officerarna under löfte om sådan ersättning anmält sig till erhållande af kommendering till statens järnvägar och äfven utfört det extra arbete, som blifvit dem ålagdt. Det har icke visats, att officerarna varit skyldiga att utföra berörda extra arbete utan ersättning och icke heller att de arfvoden, de därför uppburit, varit för höga. Järnvägsstyrelsen vitsordar, att anordningen att låta officerare utföra omförmälda extra arbete varit för statens järnvägar fördelaktig och blifvit för järnvägen billigare, än om, såsom eljest varit oundgängligen nödvändigt, tjänsteman från linjen inkallats för fullgörande af nämnda arbete. Äfven om de anmärkta arfvodena icke bort utan särskildt därtill lämnadt nådigt bemyndigande af järnvägsmedel utanordnas, måste den vidtagna anordningen anses varit för statens järnvägar i ekonomiskt och praktiskt afseende lämplig.»

Hvad angår de anmärkningsmål, som afse utanordnande af godtgörelse till officerare för tjänstgöring i järnvägsstyrelsen, har regeringsrådet Rydin gjort samma hemställan som i de öfriga af regeringsrätten ej slutligen afgjorda målen. Regeringsråden Ramstedt och Thulin hafva hemställt, att Kungl. Maj:t, med afseende å förekomna omständigheter, måtte låta bero vid utbetalningen af så stor del af de anmärkta beloppen, som motsvarar half dagaflöning för officerarna under den tid, de tjänstgjort i järnvägsstyrelsens trafikbyrå, dock med afdrag för det därå belöpande anmärkningsarfvode, som tillkommer revisionen i kammarrätten. Regeringsråden Lindstedt och Palmgren hafva däremot funnit anledning ej heller förekomma att tillstyrka bifall till ansökningarna, som afse sistnämnda mål. I ett af nu ifrågavarande mål hafva regeringsråden Ramstedt och Thulin, då den officer, som tjänstgjort i järnvägsstyrelsen, tillhört garnisoneradt regemente och alltså från detta åtnjutit full dagaflöning, instämt med regeringsråden Lindstedt och Palmgren.

För att få afgjort huruvida befattningshafvarna vid statens järnvägar kunna hos officerarna uttaga de till återbetalning ådömda beloppen har talan anhängiggjorts vid domstol.

Förre distriktschefen greve Taube instämde nämligen till Stockholms rådstufvurätt löjtnanten Lilliehöök med yrkande, att Lilliehöök måtte åläggas till greve Taube utgifva ett belopp af 184 kronor, som greve Taube af trafikmedel utbetalat till Lilliehöök, men som greve Taube på grund af Kungl. Maj:ts resolution den 12 maj 1905 till järnvägsstyrelsens kassakontor inbetalat.

Rådstufvurätten yttrade genom dom den 23 maj 1906:

Beslut af
högsta dom-
stolen.

Enär den i saken förebrogta utredning gäfvade vid handen, att Lilliehöök, hvilken på grund af generalorder af den 21 december 1898 under oktober, november och december månader 1899 tjänstgjort vid statens järnvägar och härför skolat af riksstatens fjärde hufvudtitels medel åtnjuta dagtraktamente och reseersättning, icke varit berättigad att, såsom skett, härutöfver uppbära ifrågakomna af grefve Taube åt Lilliehöök af järnvägsmedel utanordnade belopp 184 kronor eller någon del däraf, samt Lilliehöök förty vore skyldig att till grefve Taube, hvilken efter honom af Kungl. Maj:t genom resolution den 12 maj 1905 meddeladt föreläggande till järnvägsstyrelsens kassakontor inbetalt nämnda belopp, återgälda det af grefve Taube sålunda ersatta beloppet, förpliktades Lilliehöök att mot kvitto till grefve Taube genast utgifva sagda belopp 184 kronor.

Hofrätten, där Lilliehöök efter vad sökte ändring, yttrade i dom den 5 juli 1907: Lilliehöök hade uppgifvit, att ifrågavarande belopp lämnats honom såsom arfvode för verkställt arbete utöfver hvad som ålegat honom på grund af den honom gifna kommendering att tjänstgöra vid statens järnvägar samt att arfvodet blifvit honom tilldeladt af grefve Taube med järnvägsstyrelsens vetskap och godkännande. Riktigheten af denna uppgift hade vitsordats såväl af grefve Taube i hans öfver kammarrättens omförmälda utslag anförda besvär som af järnvägsstyrelsen i ett af styrelsen den 7 februari 1905 till Kungl. Maj:t afgifvet utlåtande i anledning af, bland annat, nämnda besvär. Det hade icke heller blifvit ifrågasatt, att Lilliehöök varit skyldig att utföra berörda arbete utan ersättning eller att det arfvode, han därför bekommit, varit för högt. Den omständigheten, att järnvägsstyrelsen kunde hafva öfverskridit sin befogenhet, då styrelsen låtit trafikmedel användas för nämnda ändamål, vore icke af beskaffenhet att föranleda skyldighet för Lilliehöök att återbära hvad han sålunda uppburit. Hofrätten pröfvade därför rättvist att, med ändring af rådstufvurättens dom, ogilla grefve Taubes i saken förda talan.

Grefve Taube sökte i underdånighet ändring i hofrättens dom.

Högsta domstolen pröfvade genom dom den 9 juli 1908 rättvist att, med ändring af hofrättens dom, fastställa rådstufvurättens i saken meddelade beslut.

En tabell, som utvisar, huru de till återbetalning ådömda beloppen fördela sig på befattningshafvarna vid statens järnvägar och de olika officerarna, torde få såsom bilaga fogas vid protokollet i ärendet. I denna tabell hafva äfven angifvits de belopp, som skulle återbäras, därest den af regeringsråden Ramstedt och Thulin gjorda hemställan bifölles.

Sedan besvären sålunda pröfvats af regeringsrätten, har jag nu att inför Kungl. Maj:t anmäla de i sammanhang med besvären framställda underdåniga ansökningarna. På samma gång lärer böra till profning upptagas den af landshöfdingen Nordström gjorda underdåniga ansökningen, att Kungl. Maj:t måtte, äfven hvad angår de två anmärkningsmål, som slutligen afgjorts af regeringsrätten, låta bero vid de gjorda utbetalningarna.

Departements-
chefens ytt-
rande.

Af den lämnade redogörelsen för regeringsrättens beslut framgår, att en af regeringsrättens ledamöter hemställt om bifall till de i sammanhang med besvären gjorda underdåniga ansökningarna. Två af regeringsrättens ledamöter hafva afstyrkt desamma, under det två ledamöter delvis tillstyrkt ansökningarna. Sistnämnda båda ledamöter lära därvid hafva utgått från den förutsättningen, att officerarna icke böra få behålla högre ersättning än som till dem skolat utgå, om man tillämpat de bestämmelser angående godtgörelse för militärassistenternas tjänstgöring, som af Kungl. Maj:t faststälts år 1906 och ännu äro gällande. De hafva därför, hvad angår officerarnas tjänstgöring i järnvägsstyrelsen, endast hemställt, att Kungl. Maj:t måtte låta bero vid så stor del af de anmärkta beloppen, som motsvarar half dagaflöning. Vidkommande officerarnas tjänstgöring vid statens järnvägars distriktsförvaltningar hafva de likställt denna med den nu förekommande prof-tjänstgöringen och därför ansett, att till officerarna icke bort af järnvägsmedel utgå någon ersättning härför. Enligt nuvarande bestämmelser uppbära nämligen officerare under prof-tjänstgöring vid statens järnvägar ersättning såsom för extra militär förrättning, och vid sådan kommendering utgick till icke garnisonerade officerare under den tid, ifrågavarande tjänstgöring fullgjordes, endast lön, half dagaflöning, in-kvartering och traktamente eller samma löneförmåner, som officerarna under ifrågavarande tjänstgöring vid distriktsförvaltningarna uppburit utöfver den särskilda ersättningen af järnvägsmedel.

Den utaf två af regeringsrättens ledamöter sålunda häfdade uppfattningen kan jag icke biträda. Hvad angår officerarnas tjänstgöring vid distriktsförvaltningarna, anser jag mig sålunda böra framhålla, att fördelning af tjänstgöring i prof-tjänstgöring och annan tjänstgöring skedde först år 1905 i samband med inrättandet af militärbyrån. Därefter erhöles officerare, som tillfrågades, huruvida de ville mottaga kommendering till statens järnvägar, meddelande om huru tjänstgöringen skulle fördelas och om de olika aflöningsförmåner, som skulle tillkomma dem under de olika tjänstgöringsåren. Beträffande nu ifrågavarande tjänstgöring, som ägt rum före militärbyråns inrättande, har för officerarna icke tillkänna-

gifvits, att någon del af tjänstgöringen skulle anses såsom profjtjänstgöring, utan samma ersättning har utlovats dem för hela tjänstgöringstiden. Jag tillåter mig äfven nämna, att efter ingången af år 1908 officerare alltid erhålla full dagaflöning under extra militär förrättning och att följaktligen från nämnda tidpunkt samma aflöningsförmåner utgå till officerare under profjtjänstgöring som under den därefter följande tjänstgöringen endast med det undantag att officerare såsom militärassistenter erhålla inkvarteringsersättning enligt Stockholmstariffen. Den ökade ersättning, som en officer, tillhörande i landsorten förlagdt truppförband, därigenom åtnjuter, uppgår dock endast till 100 kronor om året.

För mig är vid bedömande af frågan huruvida man skall låta bero vid de gjorda utbetalningarna den omständigheten afgörande, att officerarna utlovats den särskilda godtgörelsen, om de ville mottaga ifrågavarande kommenderingar, och att de därunder utfört för staten nyttigt arbete, som icke torde kunna anses vara för högt betaldt genom de aflöningsförmåner, de uppburit.

Om man då först ser saken från officerarnas synpunkt, har genom högsta domstolens omförmälda dom numera afgjorts, att det är officerarna, som få i sista hand vidkännas återbetalning af ifrågavarande ersättningsbelopp, därest återbärning skall äga rum. Starka skäl synas mig emellertid tala för att sådan återbetalning icke ålägges dem. Officerarna hafva icke varit pliktiga att åtaga sig kommenderingarna till tjänstgöring vid statens järnvägar, utan de hafva gjort det frivilligt och mot löfte att erhålla den särskilda ersättningen af järnvägsmedel. De hafva därvid icke haft anledning misstänka, att de högre funktionärer vid statens järnvägar, som utlovat dem godtgörelsen, härigenom öfverskridit sin befogenhet. Det synes vid sådant förhållande icke vara med billighet öfverensstämmande, att många år, sedan tjänstgöringen fullgjorts och ersättningsbeloppen uppburits, desamma återfordras. Den gjorda sammanställningen af de till återbärning ådömda beloppen utvisar, att desamma för sju af officerarna icke oväsentligt öfverstiga 1,000 kronor. En återbetalning skulle därför helt säkert för dem medföra kännbara ekonomiska uppoffringar.

Äfven om man skärskådar saken från statsverkets synpunkt, synas förevarande utbetalningar kunna försvaras.

Jag har förut omnämnt, att det var omöjligt, att med de aflöningsförmåner, som år 1905 af Kungl. Maj:t faststälts, få kompetenta officerare att åtaga sig kommendering såsom militärassistenter. Det är för den skull ej osannolikt, att, om ej något högre ersättning kunnat bjudas

officerarna än för vanlig militär kommendering, en kommendering, som för deras framtida befordran måste vara fördelaktigare och därför mera begärlig, lämpliga officerare icke anmält sig till ifrågavarande för landets försvar så viktiga uppdrag. Dessa hafva nämligen hittills ansetts böra vara frivilliga, då de kunna anses falla utanför ramen för officerarnas militära tjänstgöring.

Därjämte har järnvägsstyrelsen upplyst, att officerarna, förutom fullgörandet af den egentliga tjänstgöring, hvilken till följd af kommenderingarna ålegat dem, i stor utsträckning förrättat extra arbete till direkt gagn för statens järnvägar. I sådant hänseende har meddelats, att, om officerarna icke funnits tillgängliga, extra arbetskrafter eller i vissa fall tjänstemän från linjen måst inkallas för utförande af detta arbete, och att kostnaderna härigenom blifvit större för statens järnvägar än nu varit fallet.

Äfven tillåter jag mig framhålla, att för Riksdagen tillkännagifvits, att de särskilda ersättningarna utbetalats till officerarna och att af järnvägsmedel jämväl framdeles skulle till militärassistenterna utgå vissa belopp, utan att någon anmärkning däremot gjorts från Riksdagens sida.

Jag anser mig alltså böra tillstyrka, att vid de gjorda utbetalningarna måtte få bero, dock att vederbörande icke befrias från det anmärkningsarfvode, som tillkommer revisionen i kammarrätten. Då det emellertid gäller ett så högt belopp som sammanlagdt nära 10,000 kronor, anser jag, att frågan bör underställas Riksdagens pröfning.

Därest vid de gjorda utbetalningarna sålunda får bero, skulle det måhända förefalla obilligt, om icke godtgörelse lämnades för de belopp, som till statsverket återbetalats på grund af de af Kungl. Maj:t år 1905 meddelade resolutionerna i de då afgjorda fem anmärkningsmålen. Afdrag bör dock ske för hvad som i anmärkningsarfvode tillfallit revisionen i kammarrätten. Grunden för revisionsanmärkningarna är fullkomligt densamma i alla målen, och den omständigheten, att några af anmärkningarna framstälts och företagits till afgörande tidigare än de andra, bör icke medföra strängare ersättningsskyldighet. Beloppen hafva återburits till järnvägsstyrelsens kassa, hvarför godtgörelsen bör lämnas af järnvägsmedel.

De återbetalade medlen uppgå till sammanlagdt 1,862 kronor 50 öre, och enligt mig från kammarrätten lämnad uppgift har af denna summa 279 kronor 37 öre såsom anmärkningsarfvode tillfallit kammarrättens revisionsafdelning. Det belopp, hvilket skulle såsom godtgörelse utanordnas, skulle alltså uppgå till 1,583 kronor 13 öre.

På grund af hvad sålunda anförts får jag i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva,

att vid ofvan omnämnda utbetalningar af järnvägsmedel å tillhoppa 9,565 kronor 50 öre, för hvilka vissa förutvarande och nuvarande befattningshafvare vid statens järnvägar ålagts ersättningsskyldighet, måtte få bero, dock att vederbörande icke befrias från utgifvande af det anmärkningsarfvode, som må tillkomma revisionen i kammarrätten; samt

att af järnvägsmedel må utanordnas ett belopp af högst 1,583 kronor 13 öre för att efter Kungl. Maj:ts fördelning utbetalas till dem, hvilka visa sig hafva återbetalat genom Kungl. Maj:ts ofvan omförmälda resolutioner den 12 maj 1905 till återbärning å dömda anmärkningsmedel.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Sölve Berger.

Bilaga A.

Löjtnant af första klass vid icke garnisoneradt regemente uppbär:

	Vid kom- mendering till extra militär för- rättning, enligt 1902 års afönings- reglemente för armén.		Vid kom- mendering till extra militär för- rättning, enligt 1907 års afönings- reglemente för armén.		Vid kom- mendering till tjänst- göring såsom 2:o militär- assistent enligt de afönings- förmåner, som till- känn- gäfvos för 1905 års riksdag. *)		Vid kom- mendering till tjänst- göring såsom 2:e militär- assistent enligt den 4 maj 1906 bestämda, nu gällande afönings- förmåner.		Vid kom- mendering till tjänst- göring i järnvägs- styrelsen enligt de grunder, som till- lämpats vid de öfver- klagade utbetal- ningarna.		Vid kom- mendering till tjänst- göring i järnvägs- styrelsen enligt kammar- rättens utslag.		Vid kom- mendering till tjänst- göring såsom militär- assistent vid distrikts- förvaltning enligt den 4 maj 1906 bestämda, nu gällande afönings- förmåner.		Vid kom- mendering till tjänst- göring vid distrikts- förvaltning enligt de grunder, som till- lämpats vid de öfver- klagade utbetal- ningarna.		Vid kom- mendering till tjänst- göring vid distrikts- förvaltning enligt kammar- rättens utslag.	
	Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.	
Lön från regementet	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—
Half dagaföning från regementet	547	50	547	50	547	50	547	50	547	50	547	50	547	50	547	50	547	50
Half dagaföning från regementet eller gene- ralstaben	—	—	547	50	—	—	—	—	—	—	—	—	547	50	—	—	—	—
Arfvide från järnvägssty- relsen, motsvarande half dagaföning	—	—	—	—	547	50	**547	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inkvartering	300	—	300	—	400	—	400	—	300	—	300	—	400	—	300	—	300	—
Dagtraktamente	1,095	—	1,095	—	—	—	1,095	—	1,095	—	1,095	—	1,095	—	1,095	—	1,095	—
Ersättning af järnvägs- medel	—	—	—	—	—	—	—	—	1,095	—	—	—	—	—	730	—	—	—
Summa kronor	3,442	50	3,990	—	2,995	—	4,090	—	4,537	50	3,442	50	4,090	—	4,172	50	3,442	50

*) Officer, som kommanderades såsom militärassistent vid distrikten, åtnjöt enligt dessa bestämmelser samma aföningsförmåner, dock att han, under den jämförelsevis korta tid han vistades vid distriktet, uppbär traktamente.

**) Från ingången af år 1908 utgår hel dagaföning från regementet, hvarför detta arfvide icke vidare uppbäres från järnvägsstyrelsen.

Bilaga B.

Af kammarrättens revisionsafdelning hafva följande belopp anmärkts till återbärning.

Beloppen utbetalade till:	Beloppen utbetalade enligt beslut eller på befallning af:									Summa kronor.		
	Distrikts- chefen Taube.	Öfver- direk- tören Hahr.	Lands- höfdingen Nord- ström.	Lands- höfdin- gen Nord- ström och öfverdi- rektören Hahr.	Öfver- direk- tören Corin.	Trafik- direk- tören Welin.	Byrå- direk- tören Tausen.	Ban- direk- tören Wiberg.	Öfver- direk- tören Klem- ming.		10.	
A) Anmärkningsmålen slutligen afgjorda af Kungl. Maj:ts:												
Löjtnant Hjalmarson	62	616	50	—	—	—	—	—	—	—	678	50
» Lilliehöök	184	576	—	—	—	—	—	—	—	196	956	—
» Leijonhufvud...	60	—	—	—	—	—	—	44	—	62	228	—
A) Kronor	306	1 192	50	—	—	—	—	44	—	258	1 862	50
B) Anmärkningsmålen delvis beroende på Kungl. Maj:ts pröfning:												
Löjtnant Hjalmarson	248	—	—	—	—	—	—	—	—	—	248	—
» Lilliehöök	346	—	—	—	—	—	—	—	—	—	346	—
» Leijonhufvud...	240	885	50	—	102	—	—	—	—	—	1 227	50
» Banér	—	—	—	32	376	771	138	—	—	—	1 317	—
» Ulfsparre	—	—	—	294	354	456	93	—	—	—	1 197	—
» Lindencrona ...	—	—	—	556	—	621	93	—	—	—	1 270	—
» Säfwenberg ...	—	—	—	462	—	657	93	—	—	—	1 212	—
» Bergsten	—	—	—	490	—	681	—	—	—	—	1 171	—
» Lindblad	—	—	—	438	—	729	—	—	—	—	1 167	—
» Mannberg	—	—	—	220	—	—	—	—	—	—	220	—
» Wallenberg ...	—	—	—	190	—	—	—	—	—	—	190	—
B) Kronor	834	885	50	2 682	832	3 915	417	—	—	—	9 565	50
Summa A) och B)	1 140	2 078	—	2 682	832	3 915	417	44	—	258	11 428	—

Beloppen utbetalade till:	Beloppen utbetalade enligt beslut eller på befallning af:									Summa kronor.
	Distrikts- chefen Taube.	Öfver- direk- tören Hahr.	Lands- höfdingen Nord- ström.	Lands- höfdin- gen Nord- ström och öfverdi- rektören Hahr.	Öfver- direk- tören Corin.	Trafik- direk- tören Welin.	Byrå- direk- tören Tausen.	Ban- direk- tören Wiberg.	Öfver- direk- tören Klem- ming.	
C) Enligt den af regeringsråden Ramstedt och Thulin gjorda hem- ställan skulle af de under B) upptagna summorna följande belopp återbäras:										
Löjtnant Hjalmarson ...	248	—	—	—	—	—	—	—	—	248
» Lilliehöök	346	—	—	—	—	—	—	—	—	346
» Leijonhufvud..	240	885 50	—	102	—	—	—	—	—	1,227 50
» Banér	—	—	32	376	385 50	69	—	—	—	862 50
» Ulfsparre	—	—	294	354	228	46 50	—	—	—	922 50
» Lindencrona ...	—	—	556	—	310 50	46 50	—	—	—	913
» Säfwenberg ...	—	—	462	—	328 50	46 50	—	—	—	837
» Bergsten	—	—	490	—	340 50	—	—	—	—	830 50
» Lindblad	—	—	438	—	364 50	—	—	—	—	802 50
» Mannberg	—	—	220	—	—	—	—	—	—	220
» Wallenberg ...	—	—	190	—	—	—	—	—	—	190
Kronor	834	885 50	2,682	832	1,957 50	208 50	—	—	—	7,399 50